

PROF. DR BOLESŁAW OLSZEWICZ
5 I 1893 — 24 I 1972

Z grona współzałożycieli i organizatorów Polskiego Towarzystwa Geograficznego odszedł w dniu 24 stycznia 1972 r. ostatni z żyjących, z grona członków Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego jeden spośród członków honorowych, wybitny geograf i historyk, długoletni prezes Oddziału Wrocławskiego PTL, a także były prezes Zarządu Głównego, prof. dr Bolesław Olszewicz.

Od stycznia 1946 r. związał się po dzień śmierci z Wrocławiem. Tu był profesorem geografii historycznej w Uniwersytecie Wrocławskim, tu też założył filię Instytutu Geografii PAN, jedyną w Polsce i jedyną w Europie Pracownię Historii Geografii. Zgromadził w niej najpełniejszą kartotekę map polskich i map Polski, sięgającą XV wieku, a także archiwum i bibliografię do dziejów polskiej geografii i geografii Polski oraz kartotekę rękopisów geograficznych w zbiorach krajowych. W latach 1947—1955 był sekretarzem generalnym Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego.

Większą część swego życia naukowego prof. Olszewicz poświęcił historii kartografii polskiej. Jako 17-letni gimnazjalista pierwszą swą publikację poświęcił odkrywcy Ameryki¹. Po ukończeniu szkół średnich w Warszawie, Genewie i Lozannie, studiach w Paryżu, losy wojenne skierowały go w 1919 r. do sztabu formującego się wojska polskiego, gdzie został pierwszym kierownikiem oddziału map. W latach 1921—1924 był ekspertem do spraw rewindykacji zbiorów i materiałów kartograficznych, zagrabionych przez carską Rosję.

Nie sposób wymienić tu nawet najlepszych spośród około 200 opublikowanych prac², wśród których jedną z kapitalniejszych jest praca ściśle związana z odkryciem Ameryki *O Janie z Kolna, domniemanym polskim poprzedniku Kolumba* (1933), albo wcześniejsza *Polska kartografia wojskowa* (1921), czy następne *Kartografia polska XV i XVI w.* (1930), *Kartografia polska XVII w.* (1931) i wreszcie opublikowana w 1932 r. *Kartografia polska XVIII w.*

Wagę i znaczenie Jego publikacji oceniono wysoko na forum międzynarodowym i dlatego też Międzynarodowa Unia Geograficzna powołała Go w latach trzydziestych na członka komisji wydawnictw dawnych map. Z mapami, starodrukami i globusami związały Go zarówno zamięlowania historyczne, jak i długoletnia praca w bibliotekarstwie.

Wychowany w duchu patriotycznym dostrzegał także szerzące się w latach trzydziestych koncepcje geopolityczne, ocenił ich błędność i dostrzegł groźbę, jaka wyni-

¹ B. Olszewicz, *Pierwsze wiadomości o odkryciu Ameryki w literaturze polskiej*, „Ziemia”, 1, 1910, s. 321—323.

² *Bibliografia prac Bolesława Olszewicza (1910—1959)*, zestawiona przez Anielę Drozdowską, „Studia i materiały z dziejów nauki polskiej”, Seria C, z. 4, 1961, obejmuje 159 pozycji.

kała z ich realizacji, czemu dał wyraz w publicystycznym artykule *Położenie geograficzne Polski w świetle prawdy i legendy* oraz obszerna broszura *Adolf Hitler o Polsce i Polakach*, wydana pod pseudonimem Henryka Wernińskiego. Wkrótce po wojnie opracował *Listę strat kultury polskiej*.

Był znawcą i smakoszem sztuki drukarskiej, zapalonym bibliofilem i miłośnikiem piękna polskiego języka, co silnie związało Go z poetą Julianem Tuwimem.

Młodzięczo wyprostowany, nienagannie elegancki, pełen kurtuazji potrafił prowadzić polemiki w obronie własnego zdania. Odszedł od nas Człowiek wielkiej kultury i osobistej dobroci, uczony o wysokim autorytecie i rozległej wiedzy, pedagog i przyjaciel młodzieży.

Cześć Jego pamięci.

Konrad Wypych

DR WŁADYSŁAW BOGATYŃSKI

Dr Władysław Bogatyński ur. w Krakowie w 1884 r., nestor historyków krakowskich, długoletni profesor gimnazjów krakowskich, ukończył studia historyczne na UJ w 1908 r., w 1911 r. otrzymał stopień doktora filozofii. Był wybitnym specjalistą w zakresie historii Polski XVI w. Po przejściu na emeryturę z pracy pedagogicznej w 1949 r. związał się na następne 14 lat z Muzeum Etnograficznym w Krakowie z racji swych zainteresowań w zakresie etnografii. Był m.in. autorem kilku rozpraw z tej dziedziny. W Muzeum Etnograficznym był początkowo kierownikiem działu naukowo-oświatowego, a następnie kierownikiem archiwum. Na tym stanowisku przyczynił się do poważnego wzrostu materiałów rękopiśmiennych i ikonograficznych. W pracy muzealnej awansował do stopnia kustosa i był przejściowo zastępcą dyrektora Muzeum. Zmarł w Krakowie w 87 roku życia 25 I 1971 r.

KAZIMIERA MAŚLANKA

Mgr Kazimiera Maślanka, były prezes Zarządu Oddziału PTL w Łańcucie, zmarła w 1971 wskutek tragicznego wypadku. Zmarła była bardzo aktywnym działaczem Oddziału. Była również autorem nie drukowanej pracy na temat gwary wsi Kraczkowa, pow. Łańcut. W Zmarłej tracimy pracowitego, szlachetnego człowieka.

PROF. DR ADAM WANKE

Dnia 27 marca 1971 r. zmarł we Wrocławiu prof. dr Adam Wanke, przeżywszy lat 65. Prof. Wanke był długoletnim członkiem Zarządu Głównego PTL i skarbnikiem, Kierownikiem Zakładu Antropologii Instytutu Zoologicznego, przewodniczącym Komitetu Antropologicznego PAN, członkiem Rady Naukowej Zakładu Antropologii PAN, kierownikiem Zakładu Antropologii PAN, redaktorem naczelnym „Materiałów i Prac Antropologicznych”, członkiem licznych Towarzystw Naukowych.

CZESŁAW WITKOWSKI

Czesław Witkowski ur. 8 marca 1914 r. zmarł w 1971. Był pracownikiem Muzeum Etnograficznego w Krakowie.